

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi cael ei dynnu

Mae'r cyhoeddiad hwn wedi cael ei dynnu.

Nid yw'r cyhoeddiad hwn bellach yn gyfredol.

Adran Gwaith
a Phensiynau

Mae'r daflen hon yn cynnwys gwybodaeth a ddewiswyd o **www.gov.uk** ar 9 Ebrill 2018. Mae'r wybodaeth ddiweddaraf bob amser ar gael ar-lein. Mae'r daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig ac ni ddylid dibynnu arno fel datganiad llawn o'r gyfraith yn y maes hwn.

Cynnwys

Arolwg	3
Beth fyddwch yn ei gael	3
Cymhwyster	4
Sut i wneud cais	6

Argraffwyd gan yr Adran
Gwaith a Phensiynau gan
ddefnyddio'r testun a
gymerwyd o www.gov.uk
ar 9 Ebrill 2018.

© Hawlfraint y Goron

ISBN 978-1-78659-035-0

DWP10W (Mai 2018)

Codau QR

Dyma godau bar sgwâr sy'n agor
gwefan benodol, gan arbed i chi deipio
cyfeiriadau gwe hir.

Gallwch gael ap am ddim i sganio codau
QR ar y rhan fwyaf o ffonau clyfar.

Arolwg

www.gov.uk/attendance-allowance

Mae Lwfans Gweini yn helpu gyda chostau ychwanegol os oes gennych anabledd sy'n ddigon difrifol eich bod angen rhywun i helpu gofalu amdanoch.

Telir ar 2 gyfradd wahanol ac mae faint y byddwch yn ei gael yn dibynnu ar lefel y gofal sydd ei angen oherwydd eich anabledd.

Gallech gael £57.30 neu £85.60 yr wythnos i helpu gyda chymorth personol os bod gan y ddau ohonoch:

- anabledd corfforol neu feddyliol
- yn 65 oed neu hŷn

Nid yw'n cwmpasu anghenion symudedd.

Gall y budd-daliadau eraill a gewch gynyddu os ydych yn cael Lwfans Gweini.

Nid oes yn rhaid cael rhywun i ofalu amdanoch i wneud cais.

Os oes gennych ofalwr, gallent gael Lwfans Gofalwr os oes gennych anghenion gofalu sylweddol.

Beth fyddwch yn ei gael

www.gov.uk/attendance-allowance/what-youll-get

Caiff Lwfans Gweini ei dalu'n wythnosol ar 2 gyfradd wahanol – mae'r un y byddwch yn ei gael yn dibynnu ar lefel y cymorth sydd ei angen arnoch.

Cyfraddau Lwfans Gweini

Cyfradd

Lefel y cymorth sydd ei angen arnoch

Cyfradd is - £57.30   Help aml neu oruchwyliaeth gyson yn ystod y dydd, neu oruchwyliaeth yn ystod y nos

Cyfradd uwch - £85.60   Help neu oruchwyliaeth yn ystod y dydd a'r nos, neu os oes gennych salwch terfynol

Gallech gael Credyd Pensiwn, Budd-dal Tai neu Ostyngiad yn eich Treth Cyngor ychwanegol os ydych yn cael Lwfans Gweini - holwch y llinell gymorth neu'r swyddfa sy'n delio â'ch budd-dal.

Sut y cewch eich talu

Mae pob budd-dal, pensiwn a lwfans yn cael ei dalu i mewn i gyfrif, e.e. eich cyfrif banc.

Newid mewn amgylchiadau

Gall eich amgylchiadau effeithio ar faint a gewch, e.e. symud rhwng y cyfraddau is ac uwch. Mae'n rhaid i chi gysylltu â'r llinell gymorth Lwfans Gweini os bydd eich amgylchiadau'n newid. Er enghraifft:

- y lefel o gymorth sydd ei angen arnoch neu bydd eich cyflwr yn newid
- byddwch yn mynd i mewn i'r ysbyty neu gartref gofal am fwy na 4 wythnos
- byddwch yn mynd dramor am fwy na 13 wythnos
- cewch eich carcharu neu'ch cadw yn y ddalfa

Rhaid i chi hefyd gysylltu â'r llinell gymorth os:

- byddwch yn newid eich enw, cyfeiriad neu fanylion banc
- byddwch am roi'r gorau i gael eich budd-dal
- bydd manylion eich meddyg yn newid

Gallech gael cosb sifil o £50 a gorfod ad-dalu budd-daliadau a ordalwyd os nad ydych yn rhoi gwybod am newidiadau a chewch eich gordalu o ganlyniad.

Llinell gymorth Lwfans Gweini

Ffon: **0800 731 0122**

Ffon testun: **0800 731 0317**

Dydd Llun i ddydd Gwener, 8am i 6pm

Cewch ragor o wybodaeth am gostau galwadau yn www.gov.uk/call-charges

Cymhwyster

www.gov.uk/attendance-allowance/eligibility

Gallwch gael Lwfans Gweini os ydych yn 65 oed neu'n hŷn ac mae'r canlynol yn berthnasol:

- mae gennych anabledd corfforol (gan gynnwys anabledd synhwyraidd, e.e. dallineb), anabledd meddyliol (gan gynnwys anawsterau dysgu), neu'r ddau.
- mae eich anabledd yn ddigon difrifol i chi angen help ofalu am eich hun neu rywun i'ch goruchwyllo, ar gyfer diogelwch eich hun neu rywun arall
- roedd angen y cymorth hwnnw arnoch am o leiaf 6 mis (oni bai eich bod yn derfynol wael)

Amodau

Mae'n rhaid i chi hefyd:

- bod ym Mhrydain Fawr pan fyddwch yn hawlio - mae rhai eithriadau, e.e. aelodau ac aelodau teulu'r Lluoedd Arfog
- wedi bod ym Mhrydain Fawr am o leiaf 2 o'r 3 blynedd diwethaf
- bod yn preswyllo fel arfer yn y Deyrnas Unedig, Iwerddon, Ynys Manaw neu Ynysoedd y Sianel
- peidio â bod yn ddarostyngedig i reolaeth mewnfudo (oni bai eich bod yn fewnfudwr noddedig)

Mae rhai eithriadau i'r amodau hyn os ydych yn byw mewn gwlad yr Ardal Economaidd Ewropeaidd arall neu'r Swistir.

Asesiadau

Efallai y byddwch yn cael llythyr yn dweud bod angen i chi fynd i asesiad i weld a ydych yn gymwys. Bydd y llythyr yn esbonio pam a ble mae'n rhaid i chi fynd.

Yn yr asesiad, gofynnir i chi brofi pwy ydych chi. Gallwch ddefnyddio pasbort neu unrhyw 3 o'r canlynol:

- tystysgrif geni
- trwydded yrru lawn
- polisi yswiriant bywyd
- cyfriflenni banc

Ni allwch gael Lwfans Gweini os ydych eisoes yn cael Lwfans Byw i'r Anabl (DLA) neu Daliad Annibyniaeth Personol (PIP).

Sut i wneud cais

www.gov.uk/attendance-allowance/how-to-claim

Defnyddiwch y ffurflen AA1AW i wneud cais am Lwfans Gweini drwy'r post. Lawrlwythwch ffurflen yn www.gov.uk/attendance-allowance/how-to-claim

Mae'r ffurflen yn cynnwys nodiadau sy'n dweud wrthyhych sut i'w llenwi.

Gallwch hefyd gael y copi o'r ffurflen o'r llinell gymorth Lwfans Gweini.

Llinell gymorth Lwfans Gweini

Ffon: 0800 731 0122

Ffon testun: 0800 731 0317

Dydd Llun i ddydd Gwener, 8am i 6pm

Cewch ragor o wybodaeth am gostau galwadau yn www.gov.uk/call-charges

Ôl-ddyddio'ch cais

Gall Lwfans Gweini gael ei ôl-ddyddio i ddyddiad eich cais. Fel arfer, dyma'r dyddiad y bydd eich ffurflen yn cael ei dderbyn neu'r dyddiad y byddwch yn ffonio'r llinell ymholiadau (os byddwch yn dychwelyd y pecyn cais o fewn 6 wythnos).

Efallai y byddwch angen asesiad meddygol i gwblhau eich cais. Nid yw Lwfans Gweini yn cwmpasu anghenion symudedd.

Rheolau arbennig - os oes gennych salwch terfynol

Mae 'rheolau arbennig' er mwyn i chi gael Lwfans Gweini yn gyflymach os nid oes disgwyl i chi fyw am fwy na 6 mis. Rhaid i chi:

- cwblhau ffurflen Lwfans Gweini
- cynnwys adroddiad cyflwr meddygol DS1500W neu'i anfon wedi hynny - mae'r rhain yn rhad ac am ddim a gallwch ond ei gael gan feddyg teulu, arbenigwr neu ymgynghorydd

Gallwch wneud hyn ar ran rhywun arall heb eu caniatad. Ni fydd y llythyr am yr arian a ddyfernir yn son am 'rheolau arbennig'.

Os ydych yn anghytuno gyda phenderfyniad

Gallwch herio penderfyniad am eich cais. Gelwir hwn yn gofyn am ailystyriaeth orfodol.

Cwynion

Gallwch gwyno gyda'r Adran Gwaith a Phensiynau os ydych yn anhapus gyda'r gwasanaeth yr ydych wedi'i gael.

